

Island inför ny lag för att minska löneskillnader mellan könen

Island rankas för nionde året i rad som bästa land i World Economic Forums jämställdhetsrapport, tätt följt av flera nordiska länder. Den första januari 2018 tar världens mest jämställda land ytterligare ett steg för att minska orättvisorna mellan könen. Då införs en ny lag om lika lön för lika arbete på isländska arbetsplatser. Föreningen Norden Västerbotten har träffat isländska Marianna Traustadóttir, en nyckelperson i isländskt jämställdhetsarbete, i samband med vårt seminarium om nordisk jämställdhet i Umeå.

- Genom den nya lagen blir det obligatoriskt för företagen att identifiera orättvisor i lönesättningen som grundar sig på kön och även att åtgärda skillnaderna, berättar Marianna Traustadóttir, från det isländska fackförbundet ASI, som varit med i arbetet från början.

Lagen innebär att företag med fler än 25 anställda automatiskt ansluts till ett certifieringssystem som byggts upp enligt internationell ISO-standard, i likhet med kvalitetsledningssystemen ISO 9000 och ISO 14001. Ett kvalitetsledningssystem är ett hjälpmedel för företag och organisationer att arbeta systematiskt med att nå uppsatta mål i syfte att förbättra kvaliteten på produkter och tjänster. Lyckas företagen inte med att nå ett uppsatt mål, t.ex. att minska löneskillnaderna mellan könen, riskerar de att mista sin certifiering, som uppdateras vart tredje år. Lika-lön-certifieringssystemet är helt nytt och har arbetats fram på Island under tio års tid genom ett tätt samarbete mellan fackförbund, näringslivets organisationer och de politiska partierna.

-Arbetet med att ta fram ett lika-lön-certifieringssystem har inte alltid varit lätt och det har krävts många kompromisser, omtag och möten, men tillslut har vi varit eniga, säger Marianna. Pilotprojekt som genomförts har gett resultat i form av minskade löneskillnader mellan könen hos deltagande företag. Framförallt visar utvärderingar att företagen anser att lönesystemen blivit betydligt mer rättvisa och transparenta, vilket upplevs som positivt av såväl arbetsgivare som anställda.

-Arbetet med att ta fram ett lika-lön-certifieringssystem har inte alltid varit lätt och det har krävts många kompromisser, omtag och möten, men tillslut har vi varit eniga, säger Marianna. Pilotprojekt som genomförts har gett resultat i form av minskade löneskillnader mellan könen hos deltagande företag. Framförallt visar utvärderingar att företagen anser att lönesystemen blivit betydligt mer rättvisa och transparenta, vilket upplevs som positivt av såväl arbetsgivare som anställda.

Vad är då anledningen till att världens mest jämställda land väljer att lagstifta istället för att arbeta med frivillig certifiering för att minska löneskillnaden mellan könen? Före detta jämställdhets- och socialminister Thorsteinn Viglundsson har tidigare uttalat sig om att det var dags att göra något radikalt i frågan då förändringen mot jämställda löner hittills gått för långsamt.

- Vi islänningar är vana att hantera snabba kast och att ställa om när det behövs. Jag är stolt över att Island är progressivt och visar övriga Norden och världen en ny metod för att öka jämställdheten på våra arbetsplatser, avslutar Marianna, som hoppas att fler länder inspireras att följa Islands exempel.

Annika Nordenstam, verksamhetsledare Föreningen Norden- informationskontoret i Umeå,
2017-11-20.